

Recenzné posudky

Tibor Alexy: Objektívne podmienky skvalitnenia vnútromestských narušených častí.

Článok predstavuje kvalifikovaný teoreticko-vedecký rozbor aktuálnych problémov nášho súdobého urbanizmu. Predložené teoretické princípy ukazujú, že autor správne vystihuje zákonitosti rozvoja miest, že na mestá nazerá ako na živý a veľmi citlivý organizmus, ktorý treba permanentne pretvárať, kultivovať a zdokonaľovať. Princípy vyzrievania urbanistickej štruktúry v priebehu dvoch fáz (kryštalačnej a destabilizačnej) sa týkajú nielen požiadaviek na štúdium a poznanie urbanistickej štruktúry a jej vývojovej fázy, ale aj citlivého zväčšenie, kedy a akým spôsobom možno koncepciu inovovať a valorizovať. Prínos článku vidím aj v tom, že dáva ďalšie podnete pre diskusiu v dobe, kedy sa žiada novým spôsobom rozpracovať niektoré pojmy. Článok považujem za veľmi kvalitný a prínosný pre teóriu urbanistickej tvorby.

Ing.arch. Milan Hladký, CSc.

Silvia Bašová: Identita vernakulárnych sídiel.

Predložený príspevok vrele odporúčam na uverejnenie. Domnievam sa však, že autorka by mala sledovať nielen chránené sídla, ale vôbec prestavbu centier dedín i miest. Aj v nich napriek prestavbe je zväčša čitateľný starý gotický sídelný charakter, ktorý však narušujú nielen miestni činitelia, ale často aj renomovaní architekti. Ďalej by si mala uvedomiť, že zásady pamiatkárov vyslovované v 60-tych až 80-tych rokoch neboli novou výstavbou centier rešpektované. - V budúcom bádaní a publikovaní výsledkov by sa mala vyhnúť momentálnej módnosti užívania nezrozumiteľných cudzích slov, čo už väčšina spoločenských vied má za sebou.

PhDr. Soňa Kovačevičová, DrSc.

Peter Gál: Optimalizácia rozvoja štruktúr osídlenia a krajiny.

Názov článku zodpovedá výskumnnej úlohe KKPA z roku 1991 a je prirodzeným pokračovaním úvah a teórií z tohto vedeckého základu. Pre súčasnú krajinársu tvorbu je každý odborný príspevok z architektonického a urbanistického pohľadu dôležitý a má svoje miesto v budovaní našej teórie i praxe. Článok má požadovanú tematickú, metodickú i vedeckú úroveň. Dominuje v ňom hľadanie reálnych vzťahov medzi ekologickými a ar-

chitektonickými prístupmi k tvorbe krajiny. V súčasnosti sú to problémy mimoriadne aktuálne. Je však nebezpečné klásiť hranice medzi sídlom a krajinou, z takéhoto zúženého pohľadu vzniklo už v minulosti veľa nedorozumení a omylov - každé sídlo je bezprostrednou súčasťou krajiny. Bez ohľadu na túto pripomienku článok splňa kritéria vedeckej štúdie a podmienky na publikovanie.

Doc. ing.arch. Milan Kodoň

Lubica Ilkovičová, Ján Ilkovič: Architektúra výrobných aktivít vo vidieckom priestore.

Autori upozorňujú na momentálne zanedbanú problematiku v oblasti teoretickej ako aj pri praktickom riešení. Týka sa značnej časti Slovenska a má tiež veľký rozsah úloh, ktoré treba riešiť - pre uvedomenie si tohto rozsahu by bolo vhodné uviesť niekoľko číselných údajov. Autormi naznačené trendy, ktoré treba pri riešení vidieckeho priestoru rešpektovať a zohľadňovať, považujem za správne. Článok vyúsťuje k určeniu hlavných principov a prostriedkov architektonickej kompozície, ktoré vidíme v jej mierke, v gradácii a v symbióze. Aj pre túto oblasť by autori iste mali k dispozícii dosť príkladov zo svojej projekčnej a pedagogickej praxe. Záverom môžem konštatovať, že predložený článok rieši veľmi aktuálnu a netradičnú tému na kvalitnej teoretickej úrovni, metodicky postupuje správne a naznačené postupy môžu prispiť k rozšíreniu vedeckých poznatkov a praktických riešení. Dúfam, že uvedená problematika dostane priestor aj v ďalších číslach AL-FA.

Prof. Ing.arch. Peter Nahálka, CSc.

Peter Kardoš: Nekonvenčné metódy interpretácie urbanisticko-architektonického tvorivého procesu.

V predkladanom článku sa autor venuje téme vysoko aktuálnej z viacerých hľadísk. Vzhľadom na komplexnú povahu úlohy reguľovania ďalšieho vývoja jestvujúcich a tvorby nových urbanistických štruktúr bolo modelovanie oddávna logickou súčasťou tvorivého procesu v danej oblasti. Naša epocha priniesla revolučné zmeny na jednej strane vo vývoji urbanistických štruktúr, na druhej strane vo vývoji technických prostriedkov využitelných na modelovanie. Je na mieste, že práve na akademickej pôde sú rozvíjané nekonvenčné metódy, ktoré majú za cieľ ustrážiť humánnu podstatu mestského priestoru. Autor výstižne vyjadruje nezastúpiteľné ergonomické, tvorivosť stimulujúce a didaktické

vlastnosti fyzického modelovania. Prínos peredkladaného článku pre danú oblasť spočíva hlavne v tom, že analýza dynamiky premien mestskej štruktúry a viacročné skúsenosti z urbanistickej tvorby priestorových štruktúr tu vyúsťujú do formulovania optimálnej praktickej metódy tvorby. Táto metóda je zároveň účinným nástrojom vedeckej aj umeleckej činnosti a prostredkom ďalšieho rozvoja poznania.

Ing.arch. Ján Minjarík, CSc.

Ján Komrska: Sociálna starostlivosť a urbanizmus.

Príspevok je zameraný najmä na vzťah najzraniteľnejších vrstiev obyvateľstva k ich domovu. Sociálna starostlivosť a jej urbanisticke prejavy majú však mnohostrannejšiu dimenziu. Porovnáva sa tu tiež úloha sociálneho štátu a jeho prístup k tejto problematike v totalitných a demokratických podmienkach. Komplexná analýza týchto vzťahov si však vyžaduje hlbšie diskutovať o sociálnej dimenzií úlohy štátu. Sociálne starostlivosť v komplexnom ponímaní ako súčasť infraštruktúry predovšetkým na miestnej, ale aj regionálnej a celoštátej úrovni bude vždy podstatným článkom urbanistickej tvorby, a to so stúpajúcim významom. Preto je správne zaoberať sa vzťahom oboch zložiek tak v teoretickej ako aj aplikačnej rovine. Do všeobecne žiaducej diskusie o tejto váznej téme môže byť tento článok vhodným úvodom.

RNDr. Juraj Silvan

Henrich Pifko: Problémy udržateľného rozvoja miest.

Príspevok pripomína všeobecne platné, ale v plánovacej i riadiacej praxi často zabúdané zásady dlhodobo a komplexne ponímaného rozvoja ľudských sídiel. Zdôrazňuje výhody polyfunkčného využitia zastavaných území miest z hľadiska zlepšenia kvality života ich obyvateľov. Poukazuje na mnohovrstevnosť opatrení smerujúcich ku harmonickému sociálnemu, kultúrnemu i hospodárskemu rozvoju, ktorý samozrejme zahrňa aj prvky ochrany kultúrnohistorických a prírodných hodnôt. Charakteristika obývateľného, zdravého, spravodlivého a úsporného mesta vyúsťuje do odporúčaní pre navrhovanie mestského prostredia i jednotlivých budov. Výzva k odborníkom, aby uplatňovali uvedené princípy v praxi, určite nie je len deklaratívneho charakteru. Autorova snaha osloviť širšiu verejnosc' a upozorniť kolegov na reálnu potrebu „nového prístupu“ je chvályhodná a zaiste si nájde veľa sympatizantov.

Výsledky ich práce potom môžu veľmi pozitívne ovplyvniť budúci vzhľad našich miest, ich efektívne fungovanie a kvalitu života v nich.

Ing.arch. Peter Beňuška

Lubica Vitková: Urbanistická stabilita z hľadiska obchodnej vybavenosti.

V článku je venovaná väčšia váha analýze porušovania urbanistickej stability funkciou obchodu a menšia pozornosť teórii stability a jej zákonitostiam. Schopnosť adaptability štruktúry je jednou z najvýznamnejších vlastností dynamickej stability. Väzba medzi užívateľmi služieb a funkciou obchodu je výrazne socioekonomicák a je predmetom skúmania i sociálnej ekológie, ktorá sa neobmedzuje na tradičné štúdium morfológie mesta, ale kladie stále väčší dôraz na procesuálne stránky formovania priestoru mesta. Pri skúmaní princípov polyfunkčného prostredia je potrebné zohľadniť aj multisenzuálnu povahu priestoru. Medzi základné východiská by malo byť zaradené aj skúmanie pôsobenia trhového mechanizmu a jeho vplyv na lokalizáciu obchodu v urbanistickej štruktúre, čo by dopomohlo k vytvoreniu si názoru na riešenie problému protikladov medzi trhovou samoreguláciou a usmernenou reguláciou pomocou funkčno-prevádzkových regulatív. Práca má logickú gradáciu, od charakteristiky pozitívneho pôsobenia obchodu na urbanistickú stabilitu cez analýzu jej porušovania funkciou obchodu po formuláciu princípov jej zabezpečenia. Naznačené smery formulované v záveroch článku sú podnetné pre ďalší výskum v danej oblasti a následné praktickej využitie v regulačnom plánovaní.

Ing.arch. Andrea Závracká, CSc.

Matúš Pavlík: Metódy určovania smerov hlavných momentov dosky.

Určovanie smerov a hlavných hodnôt momentov v doskových nosných prvkoch pri ich všeobecnom začažení patrí k základným úloham inžinierskej praxe. Riešenie týchto úloh je možné analyticky, experimentálne či kombináciou týchto postupov. V predloženom článku autor použil čisto experimentálny postup založený na metóde moiré. Predložená problematika je aktuálna a riešená pôvodnou metódou. Rozsah článku vzhľadom na jeho celkovú koncepciu je primeraný, jeho štúdium predpokladá základné poznatky z danej oblasti, k väčšej zrozumiteľnosti by prispelo rozšírenie úvodu.. Príspevok je aktuálny a odporúčam jeho uverejnenie.

Prof. Ing. Pavol Kollár, DrSc.